

БИОЛОГИЯ ЖӘНЕ БИОТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ
ФАКУЛЬТЕТ БИОЛОГИИ И БИОТЕХНОЛОГИИ

VI ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір 2019 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 9-10 сәуір 2019 жыл

VI МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2019 года

МАТЕРИАЛЫ

Международная научная конференция

студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 9-10 апреля 2019 года

VI INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 2-12 April 2019

MATERIALS

International Scientific Conference of

Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 9-10, 2019

Scanned

әдістемесі өзеннің ластану деңгейін анықтау үшін экологтар тарапынан ұсынылған болатын. Алайда кейбір зерттеушілер бұл әдістемені қосылыстардың өткір уыттылығын анықтау үшін қолданып бастады. Өткір уыттылықты анықтаудың бұл әдісі сенімді емес, әрі зерттеуге алынған жануарлар омыртқалы жануарлар сияқты физиологиялық сипатқа ие емес екені анықталды. Бір классқа жататын жануарлардың өткір уыттылық деңгейін анықтау әдістемесі сенімді әрі ақпаратты болып табылады. Олар өткір уыттылық деңгейі бойынша біршама сенімді нәтижелер алынуы мүмкіндік беретін физиологиялық және биохимиялық сипатқа ие.

Ғылыми жетекшісі: б.л.к., доцент Бактыбаева Л.К.

ЖАНУАРЛАРДЫҢ МІНЕЗ-ҚҰЛҚЫНА НАНОБӨЛШЕКТЕРДІҢ ӘСЕРІ

Қойжигитова М.А., А.Е.Есенбекова., Жұмабай А.Н.

әл – Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті

Arai.199527@mail.ru

Қазіргі таңда стресс жағдайындағы жануарлар мен адамдардың мінез-құлық ерекшелігін зерттеуге көптеген ғалымдардың назарын аударуда. Стресс жүктемесінің әсері стресс туындататын көптеген мінез-құлық жағдайларына алып келеді, мінез-құлық патологиясының генетикалық тұрғыдан анықталған түрлері: агрессивтілік, алаңдаушылық, бейтараптық, бұзылған реактивтілік, зерттеушілік мінез-құлықты едәуір арттырады. Мінез-құлыққа жауап берудің дұрыс стратегиясын таңдау ағзаның стрессорлардың әрекеттеріне бейімделуге мүмкіндік береді. Стрестік жағдайды модельдеу үшін көптеген әдіс-тәсілдер қолданылады, алайда «ашық алаң» тесті ең танымал болып табылады. Бұл әдісті пайдалану стресс динамикасындағы мінез-құлық пен вегетативті реакциялардың барлық комплексін бағалауға мүмкіндік береді. Бұдан басқа, «ашық алаң» сынағы әр түрлі модификация түрінде немесе тест сынақтарының бөлігі ретінде жеке психофизиологиялық функциялар мен фармацевтикалық препараттарды тексеру үшін қолданылады. Ашық алаң тестінен алынған мінез-құлық көрсеткіштері ағзаның жеке стресске тұрақтылығындағы болжау критерийлерді бағалау ретінде пайдаланылады.

Зерттелініп отырған жұмыста, қалыпты жағдайдағы зертханалық ақ егеуқұйрықтарға «ашық алаң» әдісін қолдану арқылы мінез-құлық белсенділігі анықталып, салыстырмалы талдау жасалды.

Зерттеу объектілері ретінде дене массалары 200-220 грамм, 30 аталық ақ егеуқұйрықтар алынды.

Жануарлардың жоғары жүйкелік әрекеттің ерекшеліктерін зерттеуде «ашық алаң» тесті пайдаланды. «Ашық алаң» әдісі фармакология, психогенетика, зоопсихологияда мінез-құлық реакцияларын зерттеу кезінде және жануарлардың эмоционалдық реактивтілігімен қимыл қозғалыс компонентінің бағыт-бағдар реакциясын зерттеуде кеңінен қолданылады.

Зерттеу жұмысын қорытындылайтын болсақ, наноэнтеросорбентті пайдаланғанда организмнің бағана клеткаларындағы механизмдік қасиеті және қимыл іс – әрекетіне нәтижелі болғанын байқадық, бұл ағзалардағы белок синтезінің интенсивтілігін көрсетеді. Сонымен қатар қорыта келгенде, энтеросорбенттерді қолданғаннан кейін шартты рефлекс әрекетінің психо-эмоционалды күйлері мен қимыл-қозғалыс белсенділігінің жоғарылауы байқалды.

Жарық стрессіне ұшыраған жануарлардың функционалдық жағдайының қалпына келу жылдамдығы төмен болады. Алдын ала имобилизацияланған топ жануарларында функционалдық жағдайының қалпына келу жылдамдығы орташа, тамаққа тәбетті төмен болады. Имобилизацияға ұшыраған жануарларда «ашық алаң» тестінде белсенділігі төмен болды. Стресс жағдайы жануарларда шартты рефлекс әсерінің бұзылуына әкелді. Интакты егеуқұйрықтардың мінез-құлық көрсеткіштерінің және «Ашық алаң» тестіне көп уақыт болған орын табу рефлексінің жоғалуы байқалды. Стресске ұшыраған жануарларда эмоционалды көңіл –күй жағдайы тұрақты болған жоқ, сол себепті олардың қимыл қозғалыс белсенділігінде өзгерістер байқалды. Стрестен кейін (жарықпен әсер еткен топ) жануарларда неврологиялық статусында ауытқулар болды. Гипофиз-адреналин жүйесіне әсер етеді.

Яғни қорыта келгенде, энтеросорбенттерді қолданғаннан кейін шартты рефлекс әрекетінің психо-эмоционалды күйлері мен қимыл-қозғалыс белсенділігінің жоғарылауы байқалды.

Ғылыми жетекшісі: б.ғ.к., доцент Аблайханова Н.Т.

Жаксыбай Ж.Ә., Үсіпәлиева А.Қ. ЖАСӨСПІРІМ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫҢ КҮЙЗЕЛІС ИНДЕКСІН ЗЕРТТЕУ	128
Жаксылык А., Альмурад Б., Токтыбай А., Малибаева А. СТУДЕНТТЕРДІҢ ДЕНСАУЛЫҒЫНА СОЗЫЛМАЛЫ ШАРШАУ БЕЛГІЛЕРІНІҢ ӘСЕРІН ЗЕРТТЕУ	129
Жарлыкбай Г.Д., Аманбай Б.Б., Таникенова Д.М., Лученков А. ҚЫС МЕЗГІЛІНДЕ ТЕРІДЕГІ БИОЛОГИЯЛЫҚ АКТИВТІ НҮТЕЛЕРДІҢ ЭЛЕКТРӨТКІЗГІШТІК КӨРСЕТКІШІН ЗЕРТТЕУ	130
Жұмбабаева А.М., Исаева Н.Б. ЖҮРЕК – ҚАН ТАМЫРЛАРЫНЫҢ БҰЗЫЛЫСЫ КЕЗІНДЕГІ ЛИМФА АҒЫСЫ ЖӘНЕ ЛИМФАНЫҢ РЕОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІН ЗЕРТТЕУ	130
Жунусова А.С. ҚУЫҚ АСТЫ БЕЗІ КЛЕТКАЛАРЫНДАҒЫ NA^{+} -ТӘУЕЛДІ ДИКАРБОН ҚЫШҚЫЛЫ ТАСЫМАЛДАУШЫСЫНЫҢ РОЛІ	131
Задубенко Д.В., Кошкимбаева Г.Д., Сманова А.Б. ОПЫТ ФОРМИРОВАНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ НАВЫКОВ В СФЕРЕ ВРТ У СТУДЕНТОВ БИОЛОГИЧЕСКИХ ФАКУЛЬТЕТОВ	132
Zaragina O. ACCUMULATION OF OXIDATIVE DAMAGE MARKERS DUE TO OPISTHORCHIASIS IN AN EXPERIMENTAL MODEL	133
Иманалиева М. ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЖАҢАРТЫЛҒАН ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫНА ПСИХО-ФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ БЕЙІМДЕЛУ	133
Исаева Н.Б., Жұмбабаева А.М. ЖҮРЕК-ҚАН ТАМЫРЛАРЫНЫҢ БҰЗЫЛЫСЫ КЕЗІНДЕГІ ЛИМФА МЕН ҚАННЫҢ БИОХИМИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІН ЗЕРТТЕУ	134
Кайрат Б.К. ВЛИЯНИЕ СОСТАВА РАЗЛИЧНЫХ ПРОДУКЦИОННЫХ КОРМОВ НА НЕКОТОРЫЕ БИОХИМИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ СЫВОРОТКИ КРОВИ МОЛОДИ ОСЕТРОВЫХ, ВЫРАЩИВАЕМЫХ В ИСКУССТВЕННЫХ УСЛОВИЯХ	135
Капушак Я.К., Тумашев Р.А., Запарина О.Г. ПАТОЛОГИЧЕСКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ В ПОЧКАХ И ПЕЧЕНИ ПРИ ХРОНИЧЕСКОЙ ИНФЕКЦИИ ОПИСТОРХОЗА НА ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ МОДЕЛИ	136
Катчибаева А.С. БАЛАЛАРДАҒЫ ОМЫРТҚА СКОЛИОЗЫ СЫРҚАТЫ КЕЗІНДЕГІ ҚОЛДАНЫЛАТЫН ЕМДІК ДЕНЕ ЖАТТЫҒУЛАРЫНЫҢ САЛЫСТЫРМАЛЫ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	136
Кәдірбек Қ.Е. БИОТЕХНОЛОГИЯНЫ МЕДИЦИНАДА ҚОЛДАНУ	137
Кударина А.К. ВЛИЯНИЕ АТМОСФЕРНОГО ДАВЛЕНИЯ НА ИЗМЕНЕНИЯ ДВИГАТЕЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ У ЛИЦ ПОЖИЛОГО ВОЗРАСТА	138
Кайрат А.Қ., Оразбекова А.Р. ОҚУ ҮРДІСІНЕ БЕЙІМДЕЛУ БАРЫСЫНДА СТУДЕНТТЕРДІҢ АҚЫЛ-ОЙ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН БАҒАЛАУ.	139
Кайрат Б.К., Кулбаев Т.Т., Дуйсенбекова А.К., Берік А.Б. КӨРУ ФУНКЦИЯСЫНДА ӨЗГЕРІСТЕРІ БАР СТУДЕНТТЕР ТЕРІСІНДЕГІ ДИАГНОСТИКАЛЫҚ МАҢЫЗЫ БАР КЕЙБІР БИОЛОГИЯЛЫҚ АКТИВТІ НҮКТЕЛЕРІНІҢ КҮЗ МЕЗГІЛІНДЕГІ ТЕМПЕРАТУРАЛЫҚ КОЭФФИЦИЕНТІНІҢ ӨЗГЕРІСІН АНЫҚТАУ	139
Кайрат Б.К., Кулбаев Т.Т., Берік А.Б., Токтыбай А.К. ЖАҚЫННАН КӨРЕТІН СТУДЕНТТЕРДІҢ ТЕРІСІНДЕГІ ДИАГНОСТИКАЛЫҚ МАҢЫЗЫ БАР КЕЙБІР БИОЛОГИЯЛЫҚ АКТИВТІ НҮКТЕЛЕРІНІҢ КҮЗ МЕЗГІЛІНДЕГІ ЭЛЕКТРӨТКІЗГІШТІК МӘНДЕРІН АНЫҚТАУ	140
Қайрлбаева Э.М. ДЕНІ САУ БАЛАЛАРДЫҢ ҚАН ТАМЫРЛАРЫ ЖҮЙЕСІНІҢ КҮЙІ ЖӘНЕ ӘРТҮРЛІ ЖҮКТЕМЕЛЕР КЕЗІНДЕГІ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	141
Қалжан Қ.М. ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭНДЕМИК ӨСІМДІКТЕРДІҢ ТОКСИКОЛОГИЯЛЫҚ ҚАСИЕТТЕРІ	142
Койжигитова М.А., А.Е.Есенбекова., Жұмабай А.Н. ЖАНУАРЛАРДЫҢ МІНЕЗ-ҚҰЛҚЫНА НАНОБӨЛШЕКТЕРДІҢ ӘСЕРІ	143